

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 16. února 2021 ve věci č. 19732/17 – *Stichting Landgoed Steenberg en a ostatní proti Nizozemsku*

Senát čtvrté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že oznámením rozhodnutí pouze elektronickými prostředky na internetových stránkách správního orgánu nedošlo k porušení práva stěžovatelů na přístup k soudu dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, ačkoli jejich opravné prostředky byly zamítnuty jako opožděné, jelikož se včas nedozvěděli o existenci rozhodnutí, kterým se cítili být dotčeni na svých právech.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelé, tři fyzické osoby a nadace, bydleli nebo měli sídlo v sousedství motokrosové dráhy. Dle stěžovatelů byl hluk z areálu slyšet i na jejich pozemcích a významně ovlivňoval tamní kvalitu života. V září 2013 požádal provozovatel motokrosové dráhy o povolení, na jehož základě měla být prodloužena otevírací doba areálu a umožněn provoz většího množství motocyklů. Příslušný správní orgán na svých internetových stránkách zveřejnil oznámení o záměru této žádosti vyhovět. Oznámení obsahovalo návrh rozhodnutí, relevantní podklady a výzvu dotčeným osobám k podání námitek. Dále obsahovalo poučení, že odvolání proti konečnému rozhodnutí smí podat jen osoby, které v řízení dříve vnesou námitky. Jelikož správní orgán ve stanovené lhůtě žádné námitky neobdržel, v lednu 2014 požadované povolení vydal. Stěžovatelé se o rozhodnutí dozvěděli až v listopadu 2014, načež proti němu bezodkladně podali odvolání. Nadřízený správní orgán však považoval odvolání za opožděné. Uveřejnění záměru a rozhodnutí na internetových stránkách úřadu dle něho představovaly vhodný způsob oznámení rozhodnutí, který byl navíc v souladu s vnitrostátním právem, Úmluvou a judikaturou Soudu. Stěžovatelé neuspěli ani v řízení před soudy.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatelé namítali, že v důsledku zveřejnění návrhu a samotného rozhodnutí správního orgánu pouze elektronickými prostředky zmeškali lhůtu pro podání odvolání, takže jim byl posléze v rozporu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy odepřen přístup k soudní ochraně práv.

Soud zdůraznil, že z práva na přístup k soudu vyplývá mj. požadavek, aby byla správní a soudní rozhodnutí dotčeným osobám vhodným způsobem oznamována. Vyrozumění o vydání rozhodnutí, která se mohou jednotlivcům nepříznivě dotýkat, jsou zvláště důležitá v případech, kdy právní úprava umožňuje podat opravné prostředky proti rozhodnutí jen ve stanovené lhůtě (viz obdobně *Šild proti Slovinsku*, č. 59284/08, rozhodnutí ze dne 17. září 2013, § 30). Právo na přístup k soudu nicméně není absolutní a může podléhat omezením. Jakákoliv omezení však nesmí omezovat přístup jednotlivců k soudu takovým způsobem či v takové míře, které by zasahovaly do samotné podstaty tohoto práva. Omezení bude neslučitelné s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, pokud nesleduje legitimní cíl anebo pokud neexistuje rozumný vztah přiměřenosti mezi použitými prostředky a cílem, jehož má být dosaženo (*Näit-Liman proti Švýcarsku*, č. 51357/07, rozsudek velkého senátu ze dne 15. března 2018, § 114–115). Tato rovnováha bude narušena, jestliže procesní pravidla přestanou sloužit zájmu právní jistoty a řádného výkonu spravedlnosti a vytvářejí překážku bránící účastníku řízení v soudním projednání jeho věci (*Zubač proti Chorvatsku*, č. 40160/12, rozsudek velkého senátu ze dne 5. dubna 2018, § 98). Úlohou Soudu není přezkoumávat vnitrostátní právní úpravu *in abstracto*, nýbrž posoudit, jestli jejím použitím za okolností projednávané věci byl stěžovatelům odepřen přístup k soudu. Klíčové je proto objasnit, zda měli praktickou a účinnou příležitost napadnout dotýčný správní akt (*Lay Lay Company Limited proti Maltě*, č. 30633/11, rozsudek ze dne 23. července 2013, § 56).

Ačkoli Soudu nepřísluší určit, jakým způsobem mají být správní rozhodnutí oznamována, pokud proti nim mohou dotčené osoby brojit v určité lhůtě opravnými prostředky, je třeba zavést systém, který zajistí jejich včasnou informovanost o vydání takových rozhodnutí. Rozhodnutí musí být veřejnosti zpřístupněna předem stanovenými a předvídatelnými prostředky, které jsou snadno přístupné všem osobám, jež jimi mohou být přímo dotčeny. Jsou-li k dispozici dostatečné záruky k zajištění takové přístupnosti rozhodnutí, je přechod k systému oznamování rozhodnutí správních orgánů výlučně elektronickými prostředky v prostoru pro uvážení státu.

V projednávané věci Soud předně naznal, že systém oznamování správních rozhodnutí na internetových stránkách správního orgánu byl dostatečně konzistentní a jasný, takže byla třetím stranám zajištěna možnost seznámit se s rozhodnutími, jimiž by mohly být eventuálně dotčeny. Tento způsob doručování písemností byl navíc zakotven ve vnitrostátním právu. V roce 2011, kdy byl přijat, mu byla věnována značná pozornost v tisku, aby byla veřejnost se změnou a s potřebou pravidelně sledovat internetové stránky úřadů dostatečně obeznámena. Soud přijal tvrzení vlády, že elektronická komunikace mezi správními orgány a občany může přispět k dosažení legitimního cíle v podobě dostupnější a lépe fungující veřejné správy. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí správních orgánů se navíc mohou týkat i velkého počtu potenciálně dotčených osob, které nemusí být možné předem určit, souhlasil také s tím, že systém oznamování rozhodnutí správních orgánů elektronickými prostředky může umožnit velké části veřejnosti, aby se s těmito rozhodnutími seznámila. V dalším kroku se proto Soud zaměřil na zkoumání, zda vzhledem ke skutkovým okolnostem věci byla nastolena spravedlivá rovnováha mezi zájmem společnosti jako celku na modernější a efektivnější veřejné správě na jedné straně a právy stěžovatelů na straně druhé. V obecné rovině Soud připustil, že tento systém doručování v sobě skýtá riziko, že se o rozhodnutích nemusí dozvědět osoby, jež nemají přístup k internetu anebo jsou počítačově negramotné. V případě Nizozemska však podle Soudu existuje široká míra dostupnosti internetu. Dle statistik z roku 2013 mělo přístup k němu 92 % obyvatel starších 12 let. Stěžovatelé nadto nenamítali, že by v jejich případě byla zmeškána lhůta pro podání odvolání z důvodu absence přístupu k internetu nebo jejich nedostatečných počítačových dovedností. Za těchto okolností podle Soudu nebylo nerozumné očekávat a požadovat, aby stěžovatelé v pravidelných intervalech sledovali internetové stránky úřadu, díky čemuž by se včas dozvěděli o oznámeních o zamýšlených rozhodnutích, která se jich dotýkala. Soud tak učinil závěr, že omezení práva stěžovatelů na přístup k soudu nebylo nepřiměřené a k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy nedošlo.